

Regulering Årstad Gnr. 161 Bnr. 15 m.fl. Haukeland universitetssjukehus sørøst

Oppdragsgiver
Oppdrag
Rapport type
Prosjektnr.
Dato

Helse Bergen
Detaljregulering Årstad gnr/bnr 161/15 Haukeland
Planprogram
20243
11.04.22, revidert 15.12.22

planprogram

Helse Bergen HF | Planprogram for Årstad, gnr 161 bnr 15 m.fl., Haukeland universitetssjukehus sørøst

Innhold:	side
1 Innledning	5
1.1 Forord	5
1.2 Formål med planprogram og prosjektet	5
1.2.1 Planprogram	5
1.2.2 Prosjektmål	6
1.3 Lovgrunnlag og krav til prosess	6
1.3.1 Lovgrunnlag	6
1.3.2 Krav til prosess	6
1.4 Organisering av planprosess	6
1.4.1 Arbeidsopplegg	6
1.4.2 Medvirkning og informasjon	6
1.4.3 Framdriftsplan	7
2 Overordnede planer og føringer	9
2.1 Lokalisering av planområdet	9
2.2 Grunnlag for detaljreguleringsplanen - planstatus	11
2.2.1 Arealplaner	11
2.2.2 Konsekvensutredninger	11
2.2.3 Utførte registreringer	12
2.2.4 Byggetillatelser av nyere dato på Haukeland	12
2.3 Nasjonale og regionale føringer	12
3 Dagens situasjon	13
3.1 Landskap og topografi	13
3.2 Bruk av planområdet i dag	14
3.3 Andre viktige forhold for området	17
3.3.1 Tilkomst	17
3.3.2 Gjennomgangsmulighet i planområdet, for gående og kjørende.	18
4 Framtidig bruk	18
4.1 Innledning	18
4.2 Tiltaksbeskrivelse	18
4.2.1 Bygningstiltaket	18
4.2.2 Grøntområde og bevaringsområde	19
4.2.3 Samferdselsformål	19
4.3 Planavgrensing	20
5 Generelt om konsekvenser for natur, miljø og samfunn	21
5.1 Metode og omfang	21
5.1.1 Metode	21
5.1.2 Omfang - viktige problemstillinger – utredningstema?	21
5.2 Natur, landskap og friluftsliv	21
5.3 Kulturmiljø	22
5.3.1 Kunnskap	22
5.3.2 Uttalelse fra Sykehusbygg HF:	23
5.3.3 Bygget «Utsikta» er statlig listeført	24
5.3.4 Oppsummering kulturmiljø osv	24
5.4 Forurensning	24
5.4.1 Generelt	24

5.4.2	Avfall	24
5.4.3	Støy	25
5.5	Samfunn	25
5.5.1	Nærmiljø	25
5.5.2	Vegsystem og kollektivtransport – og transportbånd under terreng?	25
5.5.3	Annen infrastruktur	25
5.5.4	Klimagassberegning	26
5.6	ROS-analyse	26
5.7	Tema som vurderes IKKE å være omfattet av krav om konsekvensutredning	26
6	Forslag til konsekvensutredningsprogram	28
6.1	Planavgrensing	28
6.2	Tema som omfattes av krav om konsekvensutredning – samt metode	28
6.3	Alternativvurdering	29
6.4	Oppsummering	29

		Prosjektnr: 20243		Dato: 11.04.2022	
		Kommunenssaksnr.: 2022/20695			
Status /Rev:	Rev. gjelder:	Dato:	Sign:	KS:	
0	Revisjon etter tilbakemelding fra saksbehandler	18.05.22	LR	BHM	
1	Revisjon etter høring av planprogram og møte med kommunen	03.11.22	LR	BHM +HH	
2	Revisjon etter tilbakemelding fra saksbehandler	15.12.22	LR	MLL + BHM	
Kontaktinformasjon: Nordplan AS Pb 224 6771 Nordfjordeid Tlf: 57 88 55 00 www.nordplan.no		Kundeinformasjon: Helse Bergen HF Prosjektkontoret v/ Margrethe A. Storheim Jonas Lies veg 68 5053 Bergen			
Prosjektleder Lesley Robinson					
Medarbeidere/KS: Birgit Hamre Moe/ Heidi Hansen		Sign: 			
Kontrollert av: Birgit Hamre Moe		Sign: 			

1 Innledning

1.1 Forord

Forslag til planprogram for detaljreguleringsplan for Årstad, gnr/bnr 161/15 m.fl, Haukeland universitetssjukehus sørøst er utarbeidet av Nordplan AS ved Lesley Robinson, på vegne av Helse Bergen HF.

Kontaktperson i Bergen kommune er plansaksbehandler Marianne Lindau Langhelle ved Byplan. Saksnummer for plansaken er: 2022/20695.

Ansvarlig styresmakt for fastsettelse av planprogrammet er Byrådet i Bergen.

Forslag til planprogram ble kunngjort i avisa Bergens Tidende og lagt ut til offentlig ettersyn i 6 uker. Planprogrammet var ellers tilgjengelig på kommunens nettsider og på Nordplan AS og Helse Bergen HF's sin nettside. Det ble også sendt til aktuelle parter for uttalelse.

Eventuelle synspunkt, merknader og innspill til planarbeidet ble sendt skriftlig til plankonsulent:

Lesley Robinson pr e-post: lr@nordplan.no

Eller pr post til
Nordplan AS – v/ Lesley Robinson
Notenesgata 14
6002 Ålesund

Eventuelle spørsmål ble rettet til:

Nordplan as v/ Lesley Robinson
Tlf: 90840290
E-post: lr@nordplan.no

Fristen for å komme med merknader, innspill og kommentarer ble satt til 6 uker fra kunngjøring i avisa Bergens Tidende og innen 30.06.22.

Som følge av merknad som kom inn ved høring av planprogrammet, er det gjort noen endringer i planprogrammet. Det er lagt til ett tema som skal utredes i plansaken, som følge av dette. Det legges til krav om konsekvensvurdering av mobilitet i planarbeidet.

1.2 Formål med planprogram og prosjektet

1.2.1 Planprogram

Formålet med planprogrammet er å:

- Fastsette hvordan planarbeidet skal foregå, rammer og føringer for planarbeidet
- Fastsette hvilke temaer som skal utredes og hvilke metoder som skal benyttes for utredningene
- Klargjøre hva som finnes av eksisterende kunnskap
- Klargjøre hvilke tema som har behov for nye utredninger og undersøkelser
- Klargjøre en tydelig utforming av planprogrammet, slik at det i etterkant kan tas stilling til om planforslaget med konsekvensutredning er i tråd med planprogrammet.
- Gi mulighet til tidlig medvirkning
- Sikre en politisk forankring

1.2.2 Prosjektmål

Prosjektet sitt hovedmål er å avlaste Sentralblokk på Haukeland, og frigjøre areal for pasientfunksjoner i Sentralblokk, ved å tilrettelegge for etablering av et nytt kontorbygg, inkludert areal til patologisk avdeling.

Videre skal man ta vare på grøntstrukturen i bakkant og tilføre mer grøntareal (eksempelvis via taklandskap som kan forbindes til stien bak bygget). Det vil også være viktig med samferdselsformål, og sikre god tilkomst for gående/syklende. Gangforbindelse videre til nordre del av Haukeland er viktig å få på plass. Grunnet patologisk avdeling og behov for båretransport, må det vurderes godt hvordan tilkomst, gjennomkjøring og/eller snumuligheter løses, samt biloppstillingsplass.

1.3 Lovgrunnlag og krav til prosess

1.3.1 Lovgrunnlag

Hjemmel for krav om planprogram er plan- og bygningsloven §4-1, og §6 i forskrift om konsekvensutredning KU (konsekvensutredning) (FOR-2009-06-26-855).

Det foreligger en godkjent reguleringsplan for det meste av planområdet, men det er ikke foretatt KU i reguleringsarbeidet (pga at dette er en gammel regulering fra 1971). Derfor kreves det planprosess som omfatter planprogram og vurdering av KU nå.

1.3.2 Krav til prosess

Det skal utarbeides en **detaljreguleringsplan med konsekvensutredning**.

Det er krav om konsekvensutredning jf. forskrift §6 punkt b), pga tiltaket er større enn 15.000 m² BRA.

1.4 Organisering av planprosess

1.4.1 Arbeidsopplegg

Detaljreguleringsplanen vil bli utarbeidet i samarbeid med oppdragsgiver Helse Bergen og Bergen kommune, med Nordplan AS som plankonsulent. Det har vært dialog med kommunen siden 2020. Det er oversendt planinitiativ, stedsanalyse og klimagassberegning til kommunen i 2021 i forkant av oppstartsmøtet som ble gjennomført den 14.01.22. Det vil bli gjennomført samarbeidsmøter med oppdragsgiver og kommunen med jevne mellomrom i hele planprosessen, i tillegg til informasjonsutveksling pr telefon/teams og e-post.

Samarbeidet med offentlige instanser vil skje gjennom dialog med aktuelle, og gjennom innspill/merknader til/fra disse i forbindelse med høring og oppstartsvarsel. Det kan være aktuelt med møter også.

Planprogram og høringsforslag av detaljplanen vil bli politisk forankret gjennom behandling i planutvalget i Bergen kommune.

1.4.2 Medvirkning og informasjon

Planprogrammet ble lagt ut til offentlig ettersyn i 6 uker samtidig som oppstart av detaljreguleringsplanarbeidet ble kunngjort. Private og offentlige parter og interessenter ble tilskrevet (eventuelt varslet digitalt) og invitert til å komme med innspill og synspunkt knyttet til planarbeidet.

Planprogrammet og varsel om oppstart ble kunngjort i Bergens Tidende avis og lagt ut på nettsidene til Bergen kommune og til Nordplan AS sin hjemmeside.

Innspill ble oppsummert, og disse ble vurdert i dialogmøte med Bergen kommune etter varslingsperioden.

Vi vil vurdere underveis om det er behov for folkemøte. Basert på innspillene som kom inn ved varslings av oppstart/høring av planprogram så ser vi at det er behov for noen dialogmøter, bl.a. med kommunen og med Vestland fylkeskommune, sammen med de i Helse Bergen som jobber med utomhusplan/-utvikling på Haukeland, samt naboer som f.eks barnehage, beboere i nabolaget m.fl. Det vil være særlig relevant å få til medvirkning når det kommer til å forbedre gangnettet gjennom sjukehusområdet. Hva oppleves som utfordrende steder, hvor er det utrygt? Da er både ansatte, pasienter og naboer relevante parter.

Det kan bli aktuelt å gjennomføre folkemøte i forbindelse med utlegging av detaljreguleringsplanen til offentlig ettersyn. Behovet for dette vurderes underveis i planprosessen. Varsling og høring av detaljreguleringsplanen vil – når den tid kommer - skje på samme måte som det ble gjort for planprogrammet, men i regi av kommunen.

Det vil holdes dialog med de grunneiere som kan bli berørt av ny(e) gangforbindelse eller andre tiltak. I tillegg er direkte samtaler med ledelsen ved Vognstølen barnehage relevant å gjennomføre, og er allerede igangsatt.

1.4.3 Framdriftsplan

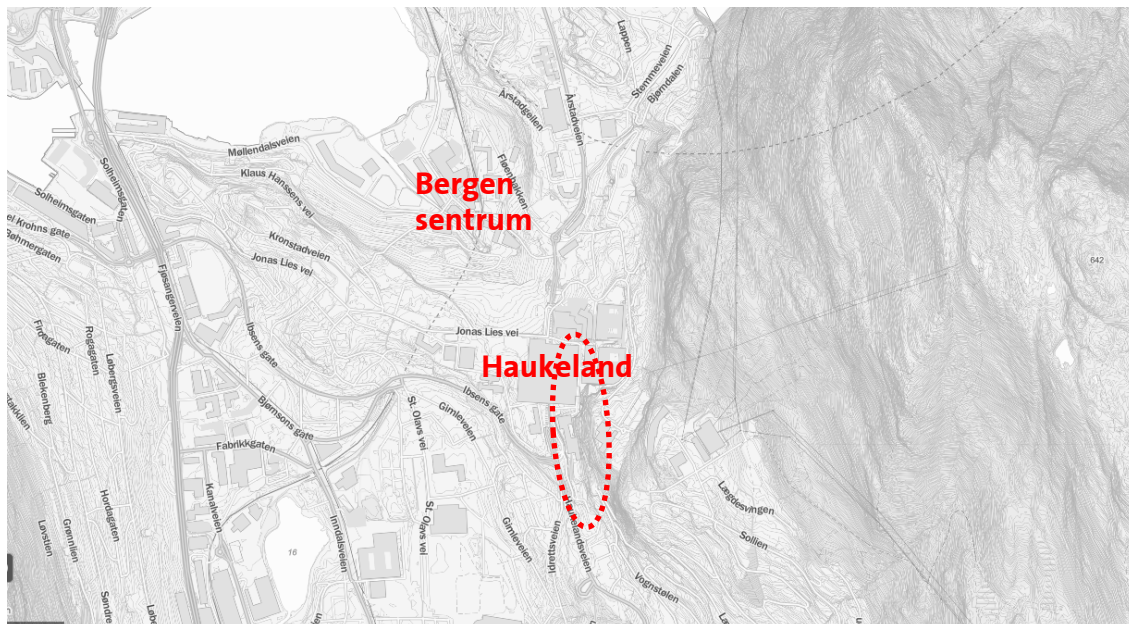
Tabellen under gir en oversikt over beregnet framdrift i arbeidet. Behandlingstidspunkt i kommunen avhenger av saksmengde og møteplaner. Framdriften er også avhengig av møteplaner, dialogmøter med offentlige instanser underveis og rapporter fra eksterne konsulenter.

Faser i planarbeidet	Samarbeid/medvirkn.	Behandling	Framdrift
Utarbeiding av forslag til planprogram	Kommune, fylke, utbygger	Nordplan AS	Utført Mars 2022
Oversendelse planprogram og varsel oppstart til kommunen	Kommune, Nordplan	Bergen kommune	Utført April 2022
Kunngjøring oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram	Kunngjøring og brev til parter (oppstartsvarsel og planprogram ble sendt ut digitalt)	Nordplan AS og Bergen kommune	Utført April-mai 2022
Revisjon av planprogrammet	Nordplan AS og kommunen, basert på innkomne merknader etter høring av planprogrammet.	Nordplan AS	Sommerferie-avvikling medførte at revidert planprogram skulle sendes inn til kommunen i uke 38, men det ble ikke mulig før i uke 39. Pga Helse Bergen ønsket tid til å gjennomgå innholdet, og covid hos forslagsstiller, har det ikke vært mulig å levere endelig utkast til planprogrammet før uke 44.

Vedtak av planprogram		Bergen kommune	Revidert planprogram skal normalt fastsettes innen 10 uker etter merknadsfristen. Pga ferieavvikling og covid så har det ikke vært mulig å få til vedtak innen 10 uker. Vedtak planprogram forventes i november/desember 2022.
Utarbeiding av detaljreguleringsplan	Grunneier/utbygger, offentlige og private parter, brukere av Haukeland (ansatte). Undersøkelser eksterne konsulenter.	Nordplan AS	Mai 2022 – februar 2023 Avhengig av rapportering ved eksterne konsulenter.
Kommunens saksbehandling, avhengig av kapasitet hos kommunen (lovfestet 12 ukers behandl.frist)		Bergen kommune	Februar-april 2023
Offentlig ettersyn detaljplan	Kunngjøring og brev til parter	Bergen kommune	April/mai 2023
Behandling av merknader	Kommune og utbygger, evt avklaringer med parter	Nordplan AS og Bergen komm. i samarb. m HB	Mai 2023
Revidering av plankart og planomtale. Evt nytt offentlig ettersyn	Kommune og utbygger	Nordplan AS Bergen kommune	Mai-juni 2023
Vedtak av detaljreguleringsplan		Bergen kommune	Avhenger av møteplan, kanskje juni-juli 2023?
Kunngjøring av planvedtak		Bergen kommune	Juli-august 2023
Klagefrist vedtatt plan		Bergen komm.	August 2023
Eventuell klagebehandling		Bergen komm. (i samråd med Nordplan AS og Helse Bergen)	September 2023 Avh. av saksbehandlingstid.
Eventuell avgjørelse klagesak		Bergen kommune Vestland fylkeskommune	Oktober-november 2023 Avhenger av saksbehandlingstid.

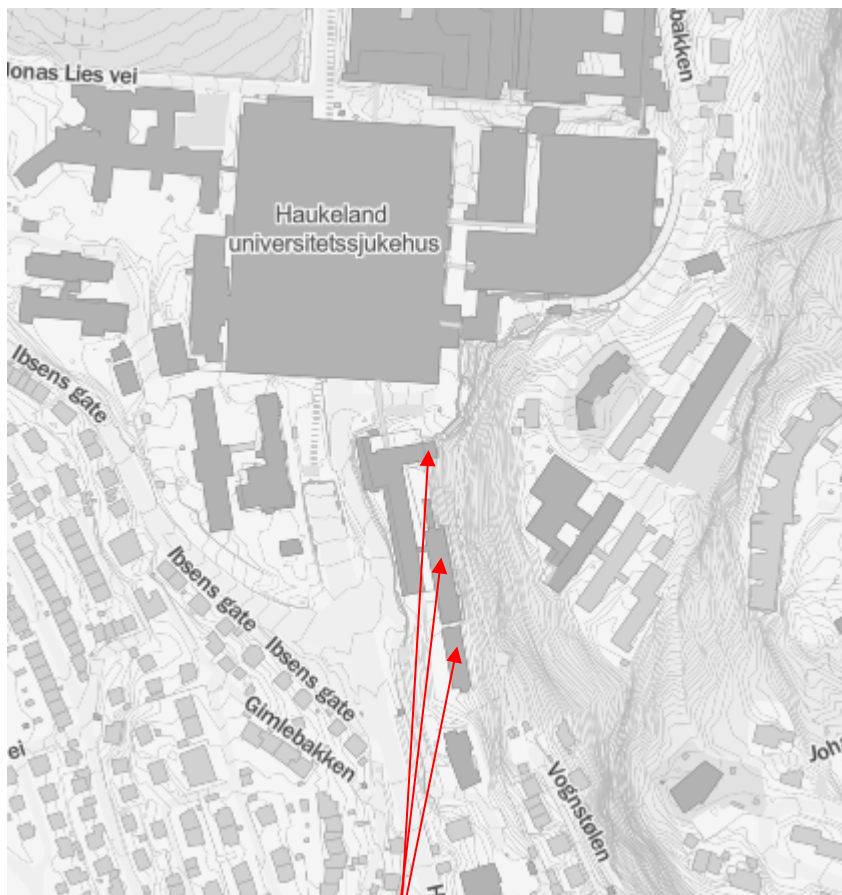
2 Overordnede planer og føringer

2.1 Lokalisering av planområdet

Utsnitt av kart over Bergen sentrum. Planområdet ligger omtrentlig innenfor den røde sirkelen. Kart hentet fra www.bergenskart.no.

Planområdet ligger innenfor sjukehusområdet vi kjenner som Haukeland Universitetssjukehus i nærheten av Bergen sentrum. Det ligger i hovedsak sørøst for Sentralblokka på Haukeland.

Bygg som ønskes revet for å oppføre nytt kontorbygg bak Armauer Hansens hus.

Kartet til venstre:

Opprinnelig plangrense i gult (midt på bildet), tilleggsareal i oppstartsmøtet med kommunen vist med grønt.

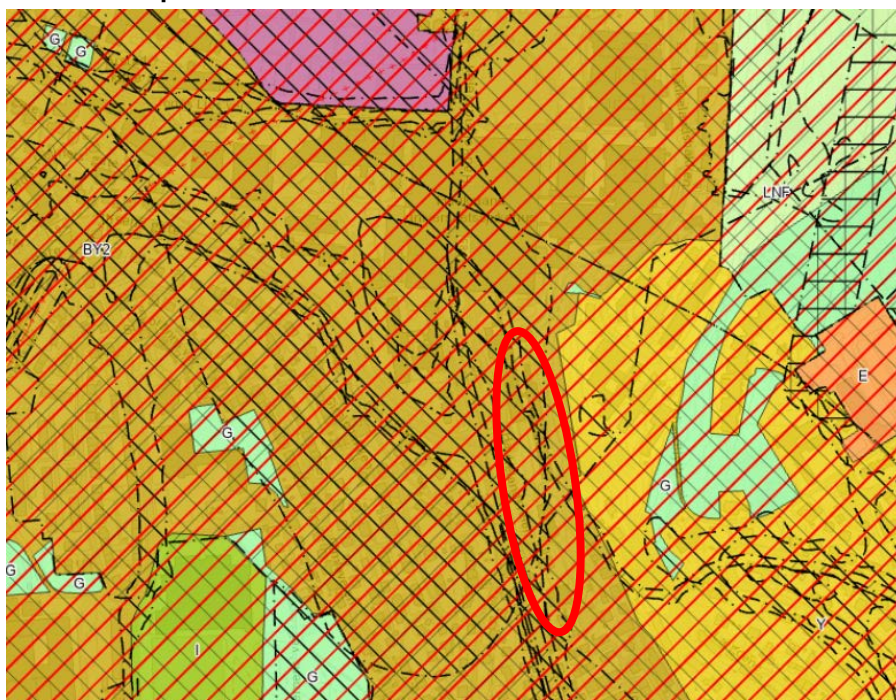
Den del av planområdet der det meste av tiltaket skal skje ligger innenfor den røde sirkelen, det er her det nye kontorbygget vil komme. Andre tiltak, som bl.a. samferdselstiltak vil kunne utføres/plasseres i andre deler av planområdet, dvs. innenfor grønn+gul avgrensning.

Plangrensa er vist over med gul avgrensning (i midten av bildet) og med tilleggsdeler avklart i oppstartsmøtet med Bergen kommune vist med grønn farge.

Plangrensa er utvidet for å få med kryssløsningen Haukelandsvegen x Ibsens gate i vest og mer av Ibsens gate nordvestover, samt for å få med utkjørsel til fylkesvegen (Haukelandsvegen) fra Vognstølen barnehage i sør. Ellers følger plangrensa i en kombinasjon av eiendomsgrenser, naturlige avgrensninger og gjeldende plangrenser. Avgrensninga mot nord er naturlig inn mot Sentralblokk, og følger i øst terrenget og omfatter en del av grøntstrukturen i skråningen bak bygningene Fjellsida og Knausen (som rives). Videre nordover går plangrensa forbi Verkstedbygget og ender i plassdannelsen ved det nye byggeprosjektet Glasblokkene lengst i nord etter ønske fra kommunen, for å fange opp overgangen mellom byrom og veg ved Glasblokkene - i fall ny gangforbindelse til dette området. Se plangrense pkt 4.3.

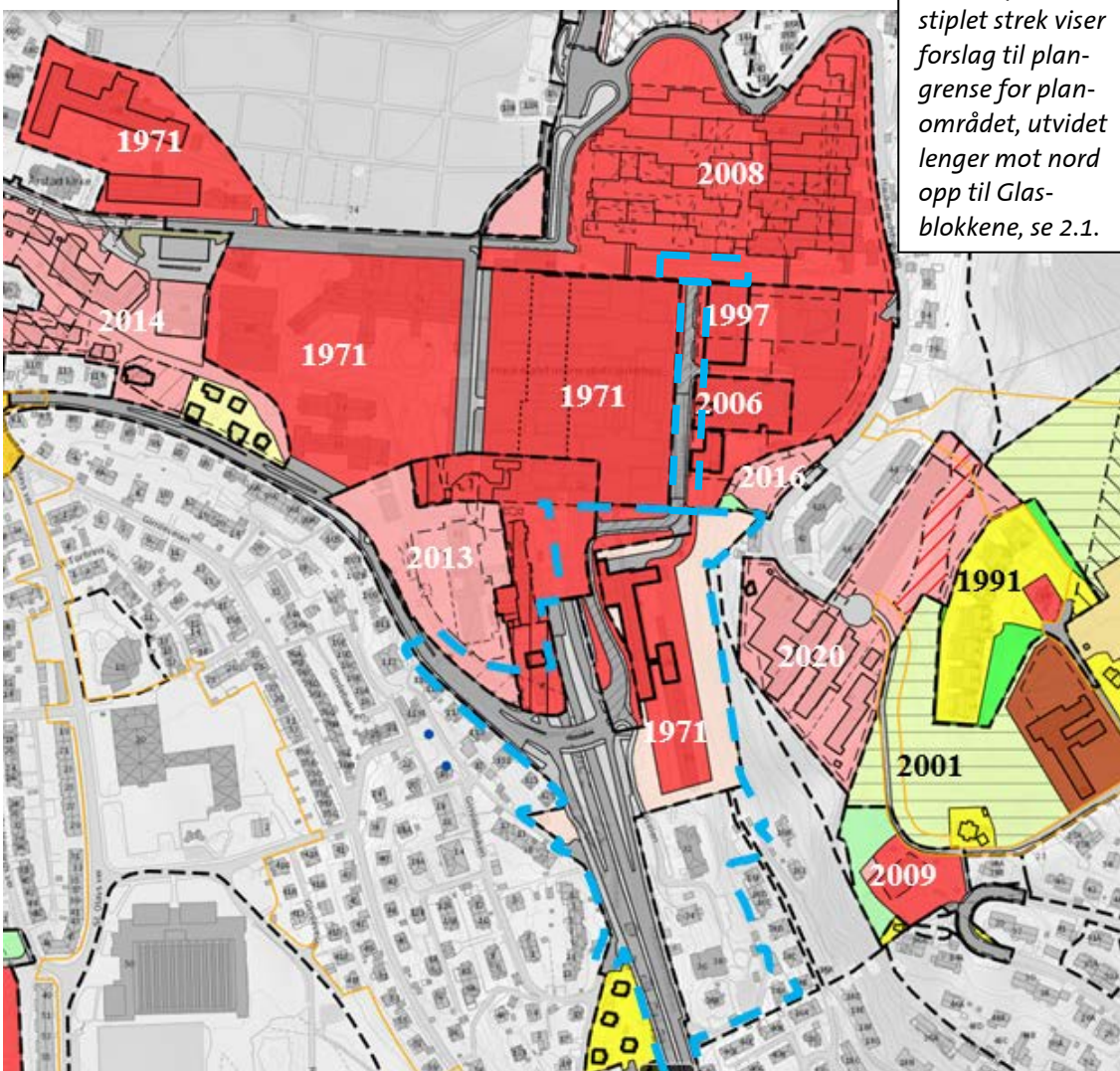
2.2 Grunnlag for detaljreguleringsplanen - planstatus

2.2.1 Arealplaner

Arealplan med ulike skravurer til venstre. Rød sirkel viser tilnærmet plassering av tiltak i planområdet. Planområdet er avsatt til sentrumsformål, fortettingssone, i kommuneplanen.

Under: Reguleringsplaner på og i nærheten av Haukeland, tall angir årstall for vedtatt plan. Blå stiplet strek viser forslag til plan-grense for planområdet, utvidet lenger mot nord opp til Glas-blokkene, se 2.1.

2.2.3 Utførte registreringer

I forbindelse med nye prosjekt på Haukeland som «Parkhjørnet/Sterilsentralen» og ombygging av Verkstedbygget og Protonbygget er det nylig vurdert grunnforholdene her og funnet at byggene i nordlig del av planområdet ligger dels på berg og løsmasser. Arbeid med grunnundersøkelser og skredfarevurdering for vårt planområde er gjennomført, men resultater i rapporter og rapporter er ikke klare foreløpig.

Det er utarbeidet innledende stedsanalyse og forenklet klimagassberegning for planforslaget vårt, og det er gjennomført befarig på stedet med fotoregistrering.

Det har ikke kommet krav om arkeologisk undersøkelse, og planområdet er såpass nedbygd at det er lite trolig man finner kulturminner i grunnen. Det er gjennomført feltundersøkelse av biolog og utarbeidet rapport om biologisk mangfold, med kartoversikt og forslag til gunstige tiltak for å opprettholde den grønne korridoren. Det er gjennomført støyvurdering basert på ett av volumskisse-alternativene. Se ellers i pkt 5 og 6 hva som eventuelt skal gjennomføres av registreringer og undersøkelser underveis i planprosessen.

2.2.4 Byggetillatelser av nyere dato på Haukeland

Listen er ikke uttømmende:

- Glasblokkene er under utbygging i byggetrinn 2 i skrivende stund. Dette ligger like nord for planområdet.
- Det er gitt tillatelse til bygging av Protonbygget øst for planområdet. Det nye Protonbygget vil ligge på et høyere nivå i skråningen i øst ovenfor planområdet, under bygging nå. Tunnel fra Sentralblokk og opp til Protonbygget er under bygging.
- Det er også gitt tillatelse til bygging av Sterilsentralen, arbeidet er i gang.
- Det vil være kontinuerlig ombygging (og delvis være avhengig av byggetillatelser) inne i Sentralblokk.

2.3 Nasjonale og regionale føringer

Føringer som kan være relevante for planområdet er:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- Plan- og bygningsloven
- Naturmangfoldsloven
- Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen.
- Forurensningsloven med forskrift.
- Forskrift om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven med veileder
- Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling

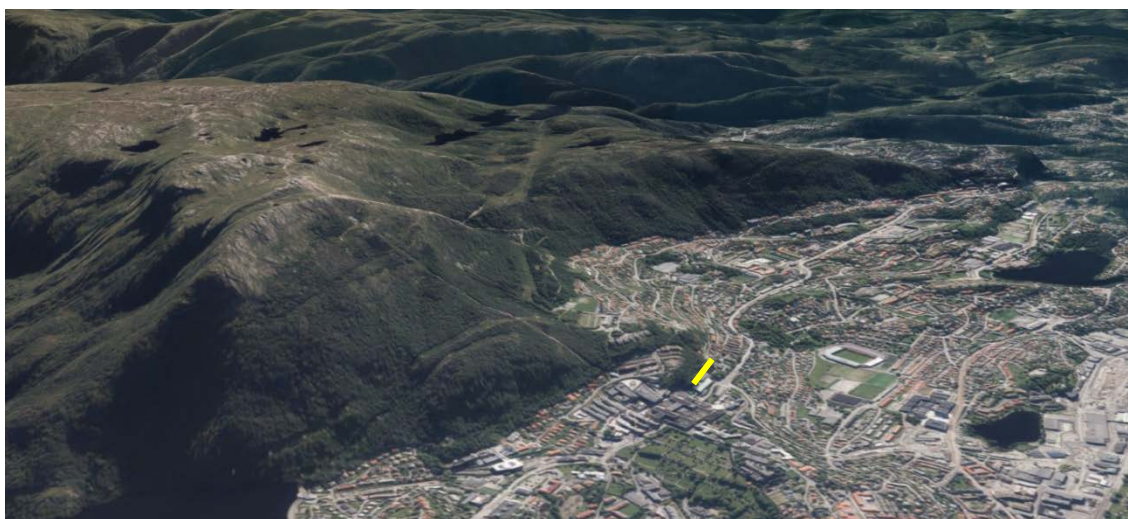
3 Dagens situasjon

3.1 Landskap og topografi

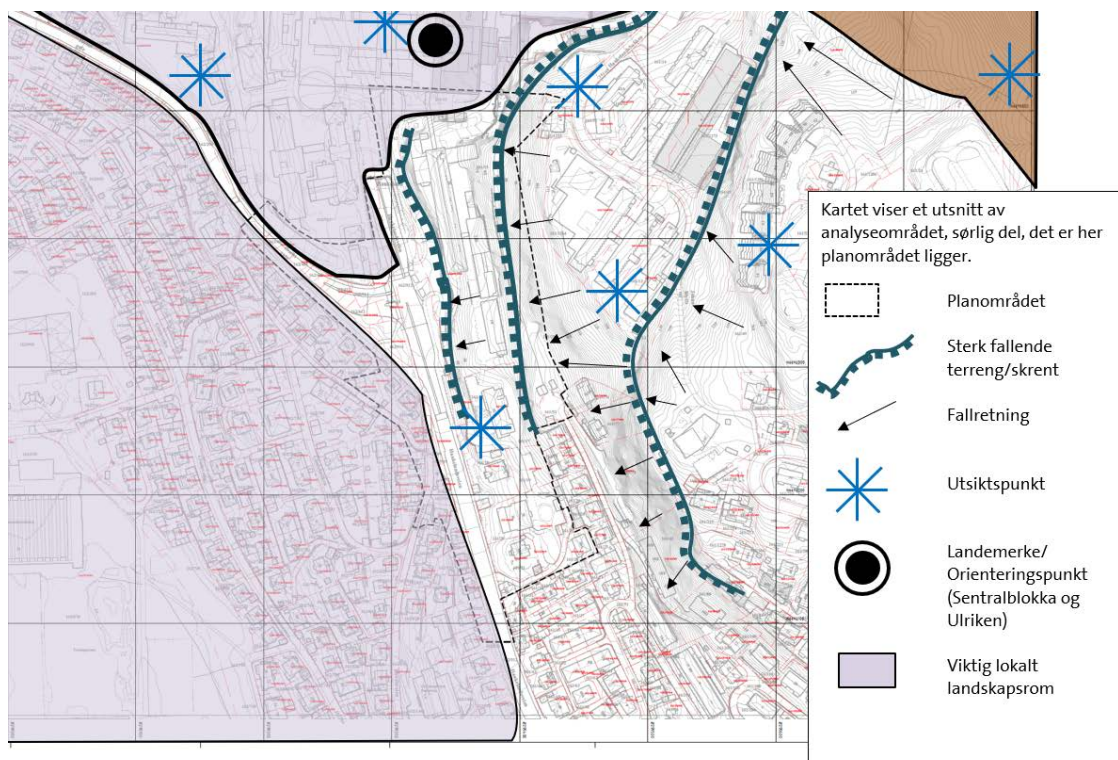

Bildet hentet fra nettsida Norge i bilder. Røde linjer viser terrenghelling mot sentrum. Gul linje viser ca plassering av nybygg.

Vi kjenner Bergen som byen mellom de sju fjell. Bildet over viser at Bergen by ligger med havner og henvendelse mot sjøen i nordvest og at bebyggelsen har vokst seg videre innover i den langstrakte Bergensdalen mellom fjellene og dels oppover langs åssidene. Planområdet ligger på en flate omtrent der den gule linja på 3d-bildet er. Denne flaten ligger i nedre del av fjellet Ulriken - men likevel på et platå i landskapet som ligger høyere enn det Bergen bysentrum gjør. Bebyggelsen framstår som tett og kompakt mens åssidene og «fjelltoppene» helt klart er bratte og grønne strukturer som omkranser bebyggelsen.

Sett fra nord – planområdet (nybygg med gul linje) ligger ved nedre del av Ulriken.

Illustrasjonen over er hentet fra innledende stedsanalyse og viser landskap og landskapsrom ved planområdet. Planområdet er utvidet lenger nordover og litt østover i forhold til det som er vist over.

3.2 Bruk av planområdet i dag

Skråfoto hentet fra kart.1880.no. Haukelandområdet. Armauer Hansens Hus (AHH) med lysegrønt tak midt i bildet. Bebyggelsen som skal rives ligger like øst for AHH, samt tverrfløyen inn mot AHH.

Planområdet er i dag utbygd og i bruk til sjukehusdrift. Det er 3 bygninger øst for Armauer Hansens Hus som i dag er i bruk til kontorer og lager for sjukehusvirksomheten i en aller annen form. Disse byggene skal rives for å bygge et nytt kontorbygg som også skal inneholde avdeling for patologi med både kontorlokaler og laboratorier - samt lagringsplass. Armauer Hansens Hus opprettholdes med sin nåværende funksjon, hovedsaklig kontorer. Det er mulighet for gjennomkjøring i planområdet i dag, men det er ikke hensiktsmessig pga for stor stigning på deler av strekningen. Det er tilfluktsrom (med parkering) under bebyggelsen i planområdet, og det er transportnett og gangtunneler under bakken på det meste av Haukeland-området, med unntak av de 3 byggene som skal rives og Armauer Hansens Hus.

Det er etablert midlertidige anleggsbrakker, de blir trolig stående en stund pga kontinuerlig pågående arbeid på sjukehusområdet. Bilder som følger er tatt av Nordplan AS.

Øverst: Arbeidsbrakker i planområdet.

Nederst: Fløyen i nordlig del av Armauer Hansens Hus brukes av universitetet. Dette skal kanskje rives.

*Del av bebyggelsen som skal rives
(Knausen øverst og Fjellsida nederst,
røde og lysgrå bygg). Det
er trangt mellom
bebyggelsen. Parkering på begge
sider av vegen.*

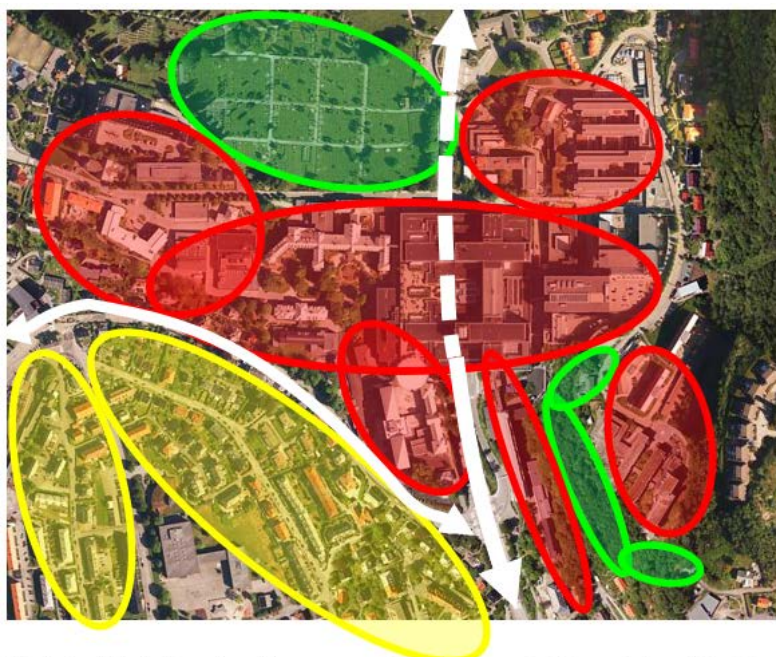

3.3 Andre viktige forhold for området

3.3.1 Tilkomst

Tilkomst til planområdet skjer til fots, pr sykkel, ved buss eller annen kollektivtransport eller med bil. Pasienter fraktes til Sentralblokka via helikopter i nødstilfeller, men dette påvirker ikke tilkomsten til planområdet.

Kartutsnittet viser de ulike sonene i analyseområdet grovt inndelt slik:

Rødt = Haukeland sjukehus

Grønt = tilgjengelig grøntstruktur

Gul = Boligområde

Hvit linje = hovedsamferdsel til/fra/gjennom Haukeland/barriere

Nok en illustrasjon som er hentet fra den innledende stedsanalysen utarbeidet av Nordplan AS.

Denne viser hovedsaklig tilkomst til planområdet (nederst til høyre i bildet) fra nord sør og vest (hvite piler). Noen kommer også gående eller syklende gjennom Møllendal Gravlund vist med grønt nord i bildet. I krysset mellom Haukelandsvegen (i nord-sør retning) og Ibsens gate (i vest-øst retning) er det kollektivholdeplasser for busser. Dette gjelder også i nord utenfor planområdet.

Det er åpnet ny bybanestopp like nord for Haukeland i november 2022.

3.3.2 Gjennomgangsmulighet i planområdet, for gående og kjørende.

Det er i dag gjennomgangsmulighet i planområdet for gående, og også gjennomkjøringsmulighet pga ambulansemottaket, men det er ikke gunstige forhold for verken for gående eller gjennomkjøring. En del av strekningen ved Utsikta-bygget er altfor bratt for normal kjøretilkomst, ei heller egnet for gangtilkomst mtp. universellutforming.

4 Framtidig bruk

4.1 Innledning

Det er et ledd i Helse Bergens arealplan-strategi å få frigjort areal inne i Sentralblokka for mer poliklinisk virksomhet, samt få flere sengeplasser og operasjonsmuligheter. Derfor flyttes så mye som mulig av kontorarbeidsplasser ut av Sentralblokka til et nytt kontorbygg, i tillegg til at patologiavdelingen også flyttes til dette nybygget. Det er kontinuerlig behov for å øke kapasiteten ved Haukeland universitetssjukehus for å bedre pasienttilbudet. Hovedintensjonen med reguleringsplanen er å legge til rette for nytt kontorbygg og forsterke gangforbindelser gjennom og til/fra Haukeland.

Aktuelle reguleringsformål kan være privat/offentlig tjenesteyting (for kontorbygget), samferdselsformål (veg og gangforbindelser), samt friområde (ivareta grøntstruktur og beholde tursti i bakkant av nybygget).

4.2 Tiltaksbeskrivelse

3 bygg blir revet øst for Armauer Hansens Hus (byggene Knausen og Fjellsida skal rives, vist med røde kryss på bildet til høyre), i tillegg til muligens tverrfløyen i nord som går mellom skråningen i øst og AHH i vest. Det nye kontorbygget oppføres litt lenger mot øst enn dagens bebyggelse og trolig litt lenger mot nord, forbi tverrfløyen. Det er tidligere utarbeidet et skisseprosjekt/volumstudium for nybygget av Origo AS, men dette prosjektet er skrinlagt. Nordplan jobber med nye volumstudier. Romprogram er ikke utarbeidet på dette tidspunktet, men det er vurdert følgende som innhold i nybygget:

- Det skal bygges et nytt tradisjonelt kontorbygg, i tillegg til arealer for patologisk avdeling. Det skal legges til rette for så mange kontorarbeidsplasser som det er mulig å oppnå innenfor rammene som er tilgjengelig. Det er avgjørende for Helse Bergen å få så mange kontorplasser som mulig i det nye bygget. Som et minimum må kontorbygget erstatte det antallet kontorplasser som blir borte ved riving av etablerte bygg, og samtidig få ytterligere kontorplasser som erstatter etablerte kontorplasser i Sentralblokka - dette for å gi en mer effektiv sjukehusdrift i seg selv.
- Patologisk avdeling har i dag 6000 m², og det vil være behov for minst 9000 m² til ny patologisk avdeling, kanskje mer areal (patologene har bedt om 12000 m²). Lab, lager og kontorfasiliteter til patologisk avdeling skal samlokaliseres, men kan fordeles over 2 etasjer. De bør være i nordlig del av nybygget. Det er viktig å legge til rette for gode logistikk-løsninger som understøtter virksomheten. Patologien støtter bl.a. operasjoner og kreftbehandlingen med analysevirksomhet som har høy hastegrad og behov for effektive logistikk-løsninger mot Sentralblokka.
- Det skal være biloppstillingsplass for bære-biler og politibiler utenfor patologisk avdeling, samt snumulighet for bilene eller gjennomkjøringsmulighet.
- Det blir oppbrutte volum og varierende høyder på nybygget. Byggehøyder vil muligens variere mellom 5-8 etasjer, dette skal vurderes nærmere i skisseprosjekt/volumstudier.

- Deler av taklandskapet skal være grønt og det legges til rette for solceller dersom mulig. Det skal vurderes om deler av grøntarealene på taket kan gjøres offentlig tilgjengelig, for eksempel gjennom å knytte turstien inn mot takarealene. Ved en slik løsning må det være tydelige skiller og god skjerming mellom offentlig areal og virksomheten, samt tekniske installasjoner.
- Det er mulig at noen av de etablerte gang-tverrforbindelser - mellom AHH og kontorbyggene som rives – skal erstattes av nye tverrforbindelser. Dette må vurderes underveis i skisseprosjektet/volumstudiet.

Planområdet er større enn selve tomten det skal bygges på for å fange opp tilkomstmuligheter og sikre gangforbindelser. Og for å ha med nok areal i tilfelle det blir krav om tiltak på fortau/gs-veg eller veg/kryssløsninger. Vi forventer at planrådets avgrensning kan bli redusert noe når vi har jobbet oss gjennom planforslaget og ser det endelige omfanget.

4.2.2 Grøntområde og bevaringsområde

Nybygget skal fortrinnsvis kobles til turstien i grøntstrukturen øst for nybygget, via opparbeidet gangforbindelse (snarveg) og om mulig via taklandskap som delvis gjøres tilgjengelig for allmennheten for utsikt og rekreasjon. Det er et fredet bygg i planområdet som skal bevares («Utsikta»). Grøntområdet i øst skal også bevares, men noe tiltak tillates for å få til kontorbygget og forbindelser mellom dette og turstien.

Skråfoto hentet fra kart.1880.no. Haukelandområdet. Grøntkorridor bak Armauer Hansens Hus. Grønn stiplet linje viser omtrentlig hvor turstien går i dag.

4.2.3 Samferdselsformål

Det må vurderes hvordan løsning for veg- og gangtrafikk skal løses på en god måte. Det er en utfordring med behov for gjennomkjøring for ambulansetilkomst og utrykningskjøretøy, dels pga stor stigning på del av «nødløsnings-strekningen» ved Utsikta og byggene som rives, dels pga trang passasje her. Det vurderes om det er mulig å senke vegpartiet på deler av strekningen for å gi en bedre løsning, men dette er muligens vanskelig pga hovedvannforsyning i dette området. Det skal vurderes om det skal være bom for å begrense gjennomkjøring og legge til rette for kun nødkjøring for ambulanser, politi- og bårebiler, og annen utrykning (brannbil). Bårebiler til patologisk avdeling skal kunne kjøre fram til inngangen på nybygget, og det skal være mulighet for gjennomkjøring/ snumulighet og permanent oppstillingsplass for både bårebil og politibiler.

Trafikkanalyse utarbeidet av Rambøll, tar for seg krysset Haukelandsvegen x Ibsens gate og synliggjør eventuelle trafikale konsekvenser av tiltaket, samt gir anbefalinger om aktuelle utbedringstiltak. Målet har vært å ta trafikkvekst med kollektiv og sykkel/gange (0-vekst). Det skal legges vekt på å finne gode og sammenhengende løsninger for mjuke trafikanter. Det må lages en mobilitetsplan for å vurdere dette nærmere, og eventuelt avklare hvorvidt det er realistisk å ha nullvekst i trafikkbelastningen til planområdet og Haukeland-området forøvrig.

4.3 Planavgrensning

Plangrensa er utvidet etter oppstartsmøtet i samråd med kommunen, se punkt 2.1.

Plangrense ved varsel om oppstart reguleringsarbeid og høring av planprogram. Utarbeidet av Nordplan AS, 24.04.22. Prinsipp for nybygg vist med grønt, endelig løsning er ikke skissert enda.

5 Generelt om konsekvenser for natur, miljø og samfunn

Planforslagets konsekvenser for natur, miljø og samfunn skal vurderes og beskrives før det fattes vedtak om konsekvensutredninga i plansaken. Formålet med planprogrammet er å avklare hvilke temaer som er relevante og som skal inngå i konsekvensutredninga.

5.1 Metode og omfang

5.1.1 Metode

Det er viktig å være klar over at konsekvensutredninga ikke er gjennomført nå, det utarbeides ikke før etter at planprogrammet er vedtatt. Dette dokumentet er kun et verktøy for å prøve å avklare hvilke tema som er aktuelle og hvilke metoder vi skal bruke i konsekvensutredninga. Som grunnlag for KU av landskap og kulturmiljø skal veileder M-1941 «Konsekvensutredninger for klima og miljø» legges til grunn.

<https://www.miljodirektoratet.no › konsekvensutrednin...>

Vi tar derfor for oss her – på generelt grunnlag – aktuelle tema innenfor natur, miljø og samfunn som uansett skal vurderes i plansaken. **Eksisterende situasjon** beskrives i tekst, kart og bilder.

Planens konsekvenser for de aktuelle temaene vurderes og beskrives med tekst og illustrasjoner.

Konklusjoner baseres på vurderinger av informasjon mottatt fra kommunen og fagdatabaser, og suppleres med nødvendig tilleggsundersøkelser og rapporter utført av rådgivere/eksterne konsulenter med relevant fagkompetanse, i tillegg til Helse Bergens og plankonsulentens egne vurderinger. Det utføres befaringer og undersøkelser i området.

I tillegg til varige konsekvenser av tiltaket, skal anleggsfasens kortvarige konsekvenser knyttet til anleggsaktiviteter (transport, støy, forstyrrelse, midlertidig veistengning m.m) beskrives i planforslaget. Dette, sammen med forslag til avbøtende tiltak og eventuelt behov for oppfølgende undersøkelser, skal gjøres rede for i planprosessen.

Det skal gjøres en vurdering av behovet for, og eventuelt forslag til, nærmere undersøkelser før gjennomføring av planarbeidet. I den grad det er mulig, skal nødvendige avbøtende tiltak innarbeides i planforslaget.

5.1.2 Omfang - viktige problemstillinger – utredningstema?

Konsekvensutredninga blir mest sannsynlig en integrert del av planbeskrivelsen. I den grad det blir utarbeidet delrapporter for enkelte tema, skal konklusjon/sammendrag innarbeides i planbeskrivelsen med henvisning til aktuelle rapporter. Under følger en oversikt over tema som skal inngå i planarbeidet uavhengig av om de er KU-tema eller ikke. Kun de temaene som er aktuelle skal utredes i konsekvensutredninga, og listes opp i pkt 6.

5.2 Natur, landskap og friluftsliv

Biologisk mangfold i den økologiske korridoren øst i planområdet skal kartlegges av Rådgivende Biologer AS.

Forholdet til landskapet skal vurderes og drøftes spesielt i forbindelse med volumstudier og skissearbeid, dette gjennomføres av arkitekt og arealplanlegger i Nordplan AS i samarbeid med Helse Bergen.

Det skal gjennomføres volumstudier/ skisseprosjekt, for å få til gode løsninger mellom ny bebyggelse/grønt taklandskap og tursti. Friluftslivet skal hensyntas og forsterkes i planen. Den nye bebyggelsen skal tilpasses slik at man får gode utsiktsforhold tilsvarende det man har i dag

fra turstien i bakkant. Bebyggelsen kan være høyere jo lenger nord, lavere i sør. Bygget skal variere i høyde og volum.

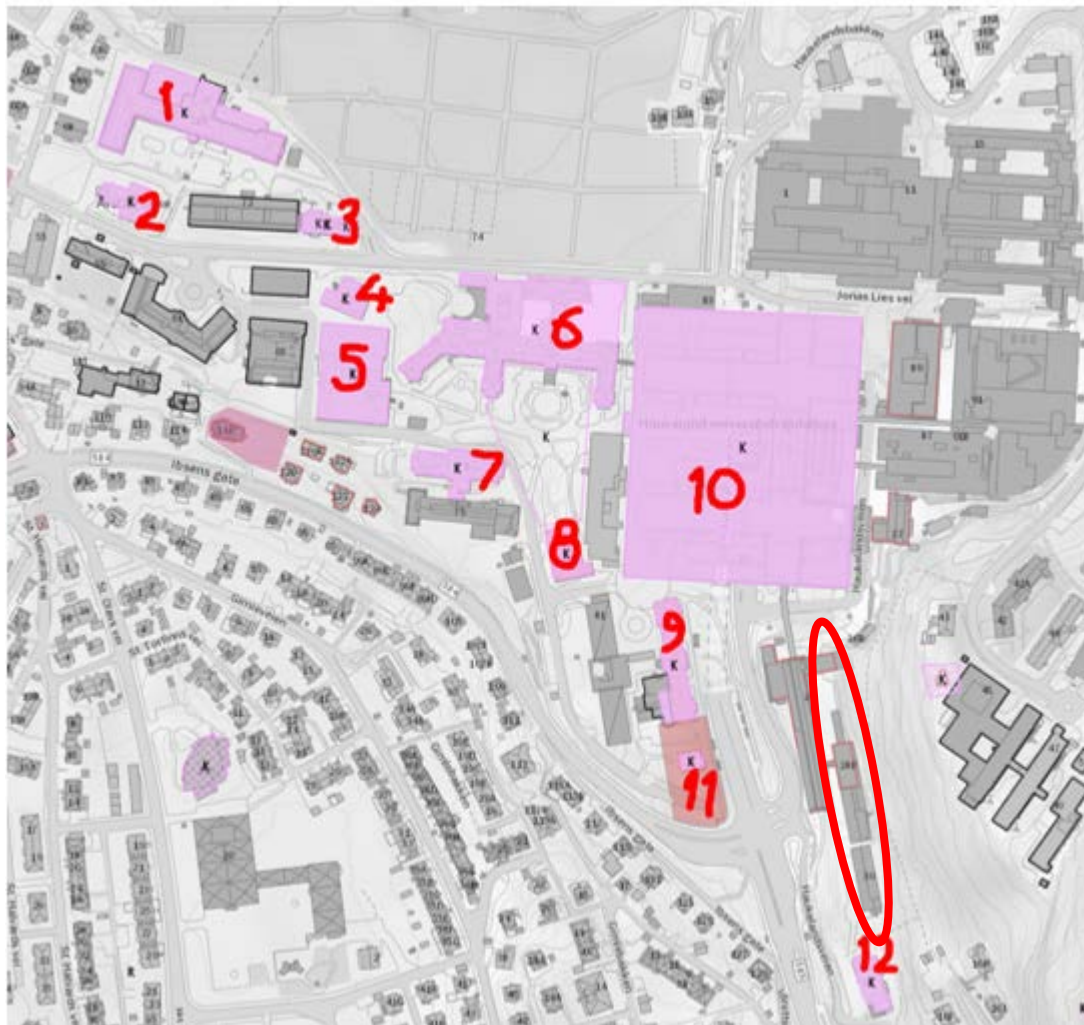
Selv om det skal skje tiltak inn mot den bratte skråningen som ligger i den økologiske korridoren, så skal ikke friluftsliv eller den økologiske korridoren forringes av tiltaket. Noen av trærne som står i skråningen har trolig rotsystem som vil bli påvirket av nybygget, noen trær står faretruende nært skrentkanten uansett og står i fare for å falle ut, dette må vurderes nærmere, og avbøtende tiltak gjennomføres dersom behov (som f.eks. nyplanting i grøntkorridoren). Rådgivende Biologer AS vil vurdere dette og lage en oversikt over hvilke trær som bør bevares og hvilke som må/bør fjernes, dette vil bli innlemmet i deres rapport om biologisk mangfold.

5.3 Kulturmiljø

5.3.1 Kunnskap

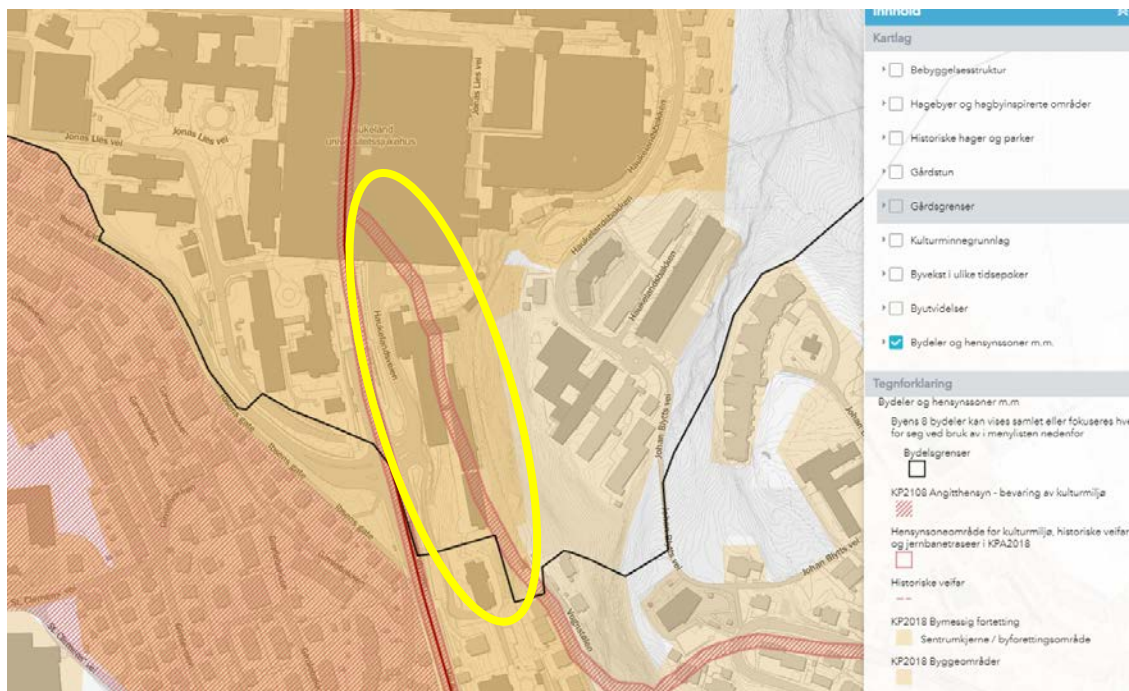
Ved søk på miljøstatus.no etter SEFRAK-registrerte bygg på Haukeland har vi ikke funnet dokumentasjon på at byggene som planlegges revet har verneverdi av noe slag. De er ikke definert som SEFRAK-registrerte bygg, ei heller definert som del av kulturmiljø eller fredete bygninger eller kulturminner. De er ikke av nasjonal interesse eller verneverdig trehusbebyggelse.

I den innledende stedsanalysen har vi redegjort for hvilke bygg som er fredet iht. kulturminnekartet i Bergenskart.no. Også dette bekrefter at byggene som skal rives ikke er fredet:

Utklipp fra stedsanalysen som viser bygg som er fredet/bevaringsverdige med rosa/rød farge. Basert på temakart i Bergenskart.no. Nybygg plasseres omtrentlig innenfor rød sirkel.

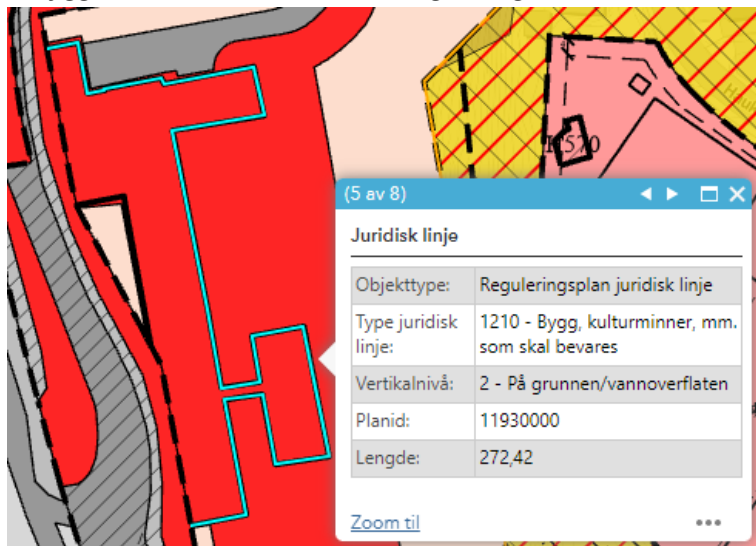
Dagens bygninger står imidlertid i sjukehusmiljøet på Haukeland, som i seg selv innebærer generelle kulturhistoriske verdier. I tillegg går de historiske veifar gjennom deler av planområdet, og disse skal fortsatt opprettholdes som kommunikasjonsåre gjennom Haukeland, i større eller mindre grad. Som man ser av kartet under, så er allerede deler av det historiske veifaret nedbygd. Dette skal drøftes i planprosessen, og snarveier for gående skal vurderes i dette området. Kulturmiljøet (skravuren) her gjelder ikke for dagens bebyggelse.

5.3.2 Uttalelse fra Sykehusbygg HF:

Bergenskart.no viser imidlertid på reguleringskartet linjer som definerer deler av bebyggelsen i planområdet som bygg/kulturminne som skal bevares (se kartutsnitt under). Dette kan være forvirrende, og er tatt opp med Sykehusbygg HF som forvalter landsverneplanen innenfor sektorvern.

I teamsmøte mellom forslagsstiller/plankonsulent og Sykehusbygg HF den 08.04.22 der temaet om bevaring tas opp spesielt, så klargjør Sykehusbygg's fagansvarlige for kulturminnevern og forvaltningen av landsverneplanen innenfor sektorvern, følgende: Den gamle reguleringsplanen viser bare en bevaringsverdi i sammenheng med Sentralblokk, faktisk bevaringsverdig bebyggelse er ikke markert ellers i reguleringskartet (som Gamle Hovedbygg f.eks.)

Bergenskartet til venstre viser avgrensningen «bygninger som skal bevares», dette er i følge Sykehusbygg HF en skanning- og tolkningsfeil i registreringen av det gamle kartet.

Sykehusbygg HF presiserer at ingen av husene som skal rives i planområdet er bevaringsverdige eller registrert i sektorvern eller i kulturminnesøk.

5.3.3 Bygget «Utsikta» er statlig listeført

Imidlertid er det slik at bygget «Utsikta» skal hensyntas ved oppføring av nybygg. Denne bygningen har kulturminne- og verneverdi, og er statlig listeført. Fasader skal opprettholdes slik de framstår i dag, og reguleres eventuelt med hensynssone om bevaring. Dette gjennomføres i planprosessen. Se bilder av Utsikta i pkt. 3.2. Det planlegges ikke annet enn samferdselstiltak utenfor bygget, ingen fasadeendringer eller tiltak i bygget. Det er mulig at det historiske veifar som har gått bak Utsikta nå blir «gjenfødt» i form av en oppgradert (og tryggere) gangforbindelse ned fra turstien i bakkant og mellom Utsikta og det nye kontorbygget.

5.3.4 Oppsummering kulturmiljø osv

Det er nasjonale miljømål for kulturminner og kulturmiljø (ref. miljøstatus.no). Disse går i hovedsak ut på at man skal begrense det årlige tapet av verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, at representative utvalg av kulturminner og kulturmiljøer skal vedtaksfredes og sikres, og at man skal forhindre uønsket nedbygging av matjord og ivareta viktige kulturminner i den sammenheng. Slik vi ser det er ingen av disse nasjonale miljømålene aktuelle for planområdet vårt, med mindre det oppdages automatisk fredet kulturminne under graving, og så lenge Utsikta bevarer.

Det er et særtrekk ved Haukeland sjukehus-området at bydelen er i kontinuerlig transformasjon og ombygging. Dette er nødvendig om sjukehuset skal kunne bestå i sentrum av Bergen. Tiltak i planområdet er et eksempel på dette, mens bygget Utsikta er fredet og skal bevarer.

Deler av bebyggelsen som ønskes revet

- ligger i et historisk veifar/kulturmiljø
- det er oppført med linjer i reguleringskartet som bevaringsverdig bygg
- er ikke fredet eller registrert med verneverdi eller SEFRAK-registrert for øvrig
- Sykehusbygg HF presiserer at bebyggelsen som skal rives ikke er bevaringsverdig eller omfattes av landsverneplanen for sektorvern, og at oppføring bevaringsverdi på reguleringskartet beror på en feil.

Vestland fylkeskommune er høringspart for kulturminner i saken, og vi forventer at det vil komme uttalelse derfra om det er viktige moment som må hensyntas, eller andre synspunkt knyttet til riving og nybygg i denne del av planområdet. I forbindelse med en annen reguleringssak på Haukeland har byantikvaren uttalt seg om skisser og alternativer i et etablert miljø; at konsekvensene av de ulike alternativene må vurderes godt før valg av konseptløsning/plangrep. Vi vil tro at samme tilnærming også vil kunne gjelde for dette tiltaket øst for Armauer Hansens Hus. Dvs at det vurderes alternativer og konsekvensene av disse drøftes.

5.4 Forurensning

5.4.1 Generelt

Forurensning antas ikke å være et problem, men vil uansett bli vurdert i planprosessen. Tiltaket vil ikke medføre forurensning etter byggeperioden. Klimapåvirkning av riving og transport vil bli redegjort for i planforslaget, men anses ikke å være grunnlag for konsekvensutredning.

5.4.2 Avfall

Dette temaet vurderes også som et generelt tema i planprosessen. Avfall løses trolig med egne avfallsrom i nybygget, og oppsamling av avfallet skjer ved Helse Bergens interne rutiner med renovasjonsbiler for levering til Miljøhallen like ved, som er sjukehusets eget avfallssenter og forbrenningsanlegg.

Alternativt kan det være aktuelt med automatiske transportbånd under terreng i Armauer Hansens Hus-området, slik at avfallet automatisk leveres til Miljøhallen, på samme måte som det meste av avfallet på Haukeland blir håndtert. Aktuell løsning vil vurderes nærmere i planprosessen, og transportbånd under terreng forankres i reguleringsbestemmelser dersom det er aktuelt og mulig å gjennomføre.

5.4.3 Støy

Støyforhold vurderes av støykonsulent. Det skal ikke være støyende virksomhet i kontorbygget når bygget står ferdig. Planområdet er utsatt for vegtrafikkstøy og helikopterstøy knyttet til sjukehuset. Anleggsstøy, støy fra anleggsperioden er vurdert av støykonsulent.

5.5 Samfunn

5.5.1 Nærmiljø

Nærmiljøet påvirkes ikke vesentlig av nybygget i planområdet; her er allerede kontorfunksjoner i dag, man skal erstatte etablert bebyggelse med nytt bygg, samt forbedre potensialet ved å øke arealet og forhåpentligvis øke antall kontorplasser. Konsekvenser for nærmiljø blir vurdert i planomtalen. Den innledende stedsanalysen tar for seg aktuelle tema/utfordringer.

5.5.2 Vegsystem og kollektivtransport – og transportbånd under terreng?

Trafikksituasjonen blir et vesentlig tema i planprosessen og må vurderes på en tilstrekkelig og helhetlig måte. Mobilitetsplan og trafikkanalyse vil belyse utfordringer, muligheter og løsninger. Det vurderes spesielt gangforbindelser og mulighet for bedre gjennomkjøringsmulighet for ambulanse i planområdet, samt kjøre- og parkeringsforhold for bårebil og politi. 1-2 bårebiler i timen.

Det er engasjert ekstern kompetanse på trafikkanalyser som sammen med Nordplan AS sine vegingeniører skal uttale seg om trafikkløsninger, spesielt krysset Haukelandsvegen x Ibsens gate. Trafikktellinger er gjennomført, og man vil ha dialog med fylkeskommunen om tema knyttet til samferdsel underveis i planprosessen. I tillegg vil det bli utarbeidet en mobilitetsplan. Denne skal drøfte muligheter og begrensninger for de ulike trafikantgruppene. Målet er å legge til rette for at trafikkvekst skal tas med miljøvennlig transport.

5.5.3 Annen infrastruktur

Det er allerede strømforsyning til planområdet, så det vil være en videreføring/oppgradering av det som allerede finnes.

Det skal utarbeides VAO-rammeplan av Fjordvarme AS som er engasjert for å vurdere situasjonen for vann, avløp, overvann og slokkevann. Helse Bergen har fått oversendt innmåling av vannledning i området der terrenget vurderes senket noe i forhold til dagens situasjon, det kan se ut til å bli utfordrende å senke terrenget uten omfattende og kostbar omlegging av hovedvannledningen.

Ulike logistikk-løsninger må vurderes, for særlig å ivareta patologisk avdeling sitt behov for effektiv logistikk. Eksisterende infrastruktur skal så langt det er mulig, innenfor et kost-nytte perspektiv, benyttes. Dette inkluderer vurderinger av muligheten for å knytte nytt bygg opp mot eksisterende underjordisk transportsystem. Dette må vurderes særlig med hensyn til tilfluktsrommets plassering, overdekning og hva som er mulig å få til. Det er oppmålt/scannet konstruksjoner under terreng for vurdering av fjellets bæreevne m.m. Turstien og terrenget rundt skal også innmåles/scannes for å ha oversikt over dagens situasjon.

5.5.4 Klimagassberegning

Klimagassberegningen som er utarbeidet som en innledende klimagassberegning (fase 1) nå i oppstartsfasen av reguleringsprosessen, skal videre utarbeides til en komplett klimagassberegning (fase 2) før innsending av ferdigstilt planforslag.

5.6 ROS-analyse

ROS-analysen vil bli avstemt i forhold til konsekvensutredningstemaene og vil ellers bli utført i samsvar med gjeldende regelverk og med sjekklister for ROS-analyse, deriblant vurdering av om det kan være skred fra naturlig terreng. Nordplan AS har egen mal for utarbeidelse av ROS-analyser. Grunnforhold vil bli undersøkt og vurdert av Norconsult, og konklusjonene sammenfattes i egen rapport.

5.7 Tema som vurderes IKKE å være omfattet av krav om konsekvensutredning

Som nevnt er det ikke nødvendigvis alt som skal konsekvensvurderes i plansaken som automatisk skal være **utredningstema i konsekvensutredninga**. I stor grad drøftes konsekvenser i plansaken UTEN at de nødvendigvis defineres som tema i KU.

Tema	Eksisterende kunnskap Kilder/analyse	Ny kunnskap Mulig omfang	Oppsummering av temaene omtales i planbeskrivelsen eller i ROS-analysen og danner grunnlag for utforming av plankartet
Natur Fugleliv og planteliv	Naturbase, temakart fra Bergenskart og rapport fra Rådgivende Biologer AS.	Feltarbeid og rapport fra Rådgivende Biologer AS.	Konsekvenser for økologisk korridor som følge av nybygget og tilkopling tursti – taklandskap.
Friluftsliv	Temakart fra Bergenskart, egen befaring og registrering.	Spesielle grep med taklandskapet for å inkludere turgåere langs turstien. Sørge for tilsvarende utsikt fra turstien som man har i dag. Dialog med barnehagen. Eventuelt invitere til medvirkning fra barnehagen hvis behov. Dialog med grunneiere/naboer om snarveier. Eventuelt invitere til medvirkning hvis behov og aktuelt.	3D-modell nybygg og vurderinger av landskap tilknyttet dette. Rådgivende Biologer AS vil kommentere/foreslå løsninger i sin rapport om biologisk mangfold. LARK fra Nordplan AS skal også vurdere vegetasjonsløsninger på taklandskapet og i grøntkorridoren dersom behov.
Forurensning Støy Avfall	Støyrapport fra Sweco AS.		Støyvurdering for kontorbygg og uteoppholdsareal.

	Vurderes iht. interne rutiner i Helse Bergen.	Trolig ikke aktuelt med renovasjonsløsning i dagen, men innendørsanlegg/avfallsrom i nybygg.	Aktuelt med utvidelse av transportbåndet under terreng til nybygget? Beskrive løsning som velges.
Konstruksjoner under terreng /tilfluktsrom	Kommunens og Sivilforsvarets plan av tilfluktsrom under planområdet. Ekstern konsulent må vurdere omfanget av dette.	Oppmåling og vurdering av bæreevne, eventuelt geologisk/geoteknisk vurdering. Innhenting av ekstern kompetanse på dette.	Hvor langt ned i terrenget kan nybygget plasseres, er det noen geotekniske utfordringer? Kan vegen flates ut forbi nybygget?
Geologisk/geoteknisk vurdering/grunnforhold	Sjekke aktsomhetskart og grunnlagskart.	Innhente ekstern kompetanse.	Er området egnet å bygge i?
Annen infrastruktur - transportbånd under terreng?	Etablert transportbånd under terreng på store deler av sjukehusområdet.	Oppmåling, innhenting av data fra Helse Bergen?	Vurdere om mulig å knytte planområdet til etablert transportbånd under terreng.
Klimagassberegning	Utføres av ENØK-senteret (allerede utført forenklet klimagassberegning, fase 1)	Vurdering/sammenligning ved riving og nybygg kontra ombygging eksisterende bygningsmasse.	Komplett klimagassberegning (fase 2) før planforslaget legges ut til offentlig ettersyn.
Risiko og sårbarhet	DSB sin veileder, sjekklister fra statsforvalteren og Nordplans egen ROS-analysemal.	Ulike tema (trafikk, grunnforhold, støy, biologisk mangfold, kulturmiljø, landskap, skred mm.)	Det skal utarbeides ROS-analyse
Anleggsvirk-somheten	Nordplan AS og støyrapport, trafikkanalyse og Helse Bergens egne vurderinger.	Kortvarige konsekvenser knyttet til anleggsaktiviteter beskrives i planforslaget. Dette, sammen med forslag til avbøtende tiltak og eventuelt behov for oppfølgende undersøkelser, skal gjøres rede for.	Transport, støy, forstyrrelse, midlertidig veistengning m.m må beskrives/drøftes.

6 Forslag til konsekvensutredningsprogram

Arbeidsopplegg og medvirkning skal skje i tråd med opplegget som er skissert under punkt 1.4. Konsekvensutredninga skal bygge på eksisterende faglig kunnskap og om nødvending ved innhenting av nye data, eventuelt oppdatering av eksisterende.

- Konsekvensutredning for kulturmiljø og landskap skal gjennomføres i samsvar med føringer gitt i "Forskrift om konsekvensutredninger" som trådte i kraft den 01.07.2017, og miljødirektoratet sin veilder M-1941, konsekvensutredning for klima og miljø.
- For mobilitet – samferdselstiltak - benyttes Statens vegvesen sin Håndbok V712 Konsekvensanalyser.

Kommunen har presisert i oppstartsmøtereferatet av 24.01.22 at planforslaget skal behandles etter forskrift om konsekvensutredninger §6 punkt b), da tiltaket er større enn 15.000 m² BRA. Gjeldende plan er fra 1971 og det er ikke tidligere utarbeidet KU for tiltaket, derfor kan ikke tiltaket unntas konsekvensutredning.

Kommunen poengterer imidlertid at omfanget av konsekvensutredninga ikke bør gjøres mer omfattende enn nødvendig, og skal ta for seg spørsmål som er beslutningsrelevante i planarbeidet.

Intensjonen med planforslaget samsvarer i hovedsak med formål i gjeldende regulering og i kommuneplanen. Nordplan er enig med kommunen at det ikke nødvendigvis skal utarbeides egen rapport for KU, og at det erfaringsmessig kan være hensiktsmessig å innlemme konklusjonene fra undersøkelser/utredninger direkte i planbeskrivelsen. Kommunen har i oppstartsmøtereferatet vurdert det slik at aktuelle KU-tema kan være kulturmiljø og landskap. Etter gjennomgang av merknadene som er innkommet ved høring av planprogrammet (samtidig med varsel om oppstart regulering) er det i samråd med kommunens planavdeling konkludert med at temaet mobilitet (utarbeiding av mobilitetsplan) også må innlemmes i konsekvensutredninga.

6.1 Planavgrensing

Detaljplanen blir avgrenset til å omfatte arealet som vist på kart i punkt 4.3.

6.2 Tema som omfattes av krav om konsekvensutredning – samt metode

En generell vurdering av konsekvenser i planforslaget går fram av temaene beskrevet i pkt 5 ovenfor. **Aktuelle utredningstema i konsekvensutredninga** slik Nordplan AS vurderer det, sammenfaller med kommunens synspunkt, og **er sammenstilt og skjematisk framstilt i tabellen under for en enkel oversikt.**

Det gjelder:

- Kulturmiljø
- Landskap
- Mobilitet

De andre temaene (listet i pkt 5.7) er uansett viktige tema å drøfte underveis i planprosessen og dokumenteres i planbeskrivelsen eller ROS-analysen.

En forutsetning for konsekvensutredning av tema er at disse avgrenses til å omfatte kun beslutningsrelevante forhold.

6.3 Alternativvurdering

Som et minimum må følgende alternativer vurderes i henhold til KU-forskriften:

- 0-alternativet - dagens situasjon, referanse for de andre alternativene.

I dette tilfellet med vurdering av den nye bygningsmassen, vil alternativene være relatert til volumstudier av nybygget og konsekvensene det får for grønt korridor/landskap og terrengtilpasning, samt nær- og fjernvirkning. I tillegg vurdering av konsekvensene i forhold til kulturmiljøet.

- Alternativ 1 - nybygg med høyeste volum i nord
- Alternativ 2 - nybygg med høyeste volum sentralt

Justering og supplering av alternativer gjøres i samråd med Plan- og bygningsetaten.

6.4 Oppsummering

Det vil i overnevnte rapport drøftes hvorvidt det finnes andre lokaliteter i eller utenfor Haukeland som kan egne seg til formålet.

Det vil underveis i planprosessen også utarbeides kulturminnedokumentasjon for tiltaksområdet, dette vil også resultere i en separat rapport.

I tillegg må mobilitetsplanen **utarbeides for hele Haukeland-området**, ikke bare for planområdet. Mobilitetsplanen skal undersøke reisevaner og bevegelsesmønster for alle trafikantgrupper; gående, syklende, kjørende og de som bruker kollektivtransport. Spørsmål som må stilles i mobilitetsplanen er bl.a:

- Må all trafikk inn til Haukeland? Kan prosjektet legge til rette for andre reisevaner i mer bærekraftig retning?
- Finnes det andre områder for parkering av biler? Det må komme fram hva som er realistiske parkeringstall, hva er strengt tatt nødvendig på Haukeland? Er det for få parkeringsplasser for pasienter til poliklinisk behandling? Hvor mange parkeringsplasser må universitetet ha? Hvor parkerer ansatte?
- Vil man klare prinsippet om nullvekst i trafikkbelastningen? Helse Bergen må være ærlig på om dette er realistisk å oppnå.
- Hvor må det gjøres tiltak? Hvor er de vanskeligste barrierene?
- Hvor kan det etableres mer sykkelparkering?
- Hvor er kjøremønster for renovasjon, dersom aktuelt?
- Hvor kan man få til nye gang- og sykkelforbindelser? Utbedre eksisterende?

Trafikkanalysen for krysset Ibsens gate x Haukelandsvegen (utarbeidet av Rambøll juni-22, eller seinere analyse som erstatter denne) skal legges til grunn. Øvrig nødvendig underlag innhentes og/eller utarbeides av Nordplan AS. Det skal avholdes arbeidsmøter med plansaksbehandler i Bergen kommune (deriblant også Bymiljøetaten), fylkeskommunen, Helse Bergen og eventuelt SVV underveis i arbeidet med mobilitetsplanen. Det skal også gjennomføres fysisk befaringsrepresentanter for kommune, fylkeskommune, Helse Bergen og plankonsulent i løpet av høsten 2022 eller i begynnelsen av 2023. Mobilitetsplanen må resultere i en rapport som inneholder oversiktskart med bevegelsesmønsteret til alle trafikantgrupper, også for eksisterende og framtidig parkering, g/s-forbindelser, snarveger, og hva som skjer over og under bakken på Haukeland i forhold til bevegelsesmønster m.m.

Separate dokument

Det utarbeides separate dokument for

- Kulturminnedokumentasjon
- Volumstudier med landskapsvurdering
- Mobilitetsplan

Vurdering av disse tema skal alle ende i separate dokument som vedlegges planforslaget. Konklusjonene herfra vil bli innlemmet i planbeskrivelsens KU-kapittel. Dersom omfanget av arbeidet tilsier at det ikke «kun» innlemmes som konklusjon i planbeskrivelsen, så leveres konsekvensutredningen som ett separat KU-dokument. Vi vurderer underveis hva som er mest hensiktsmessig.

Tema	Eksisterende data Kilder/analyse	Mulig omfang Innhenting av data, ny kunnskap?	Utredningsbehov i Konsekvensutredningen (KU)
Kulturmiljø - Kulturminne	Avklare om det foreligger kulturminne-dokumentasjon fra Sykehusbygg HF, eller avklaring fra Sykehusbygg på at det ikke foreligger kulturminne-/kulturmiljøverdi i planområdet. Avklart at Helse Bergen ikke har underlag/analyser fra før.	Drøfting/innhenting dokumentasjon Sykehusbygg HF/HB og Nordplan.	Innhente dokumentasjon på kulturminneverdier og avklare vernestatus for nærliggende bygg og kulturmiljø i Askeladden og andre tilgjengelige kilder. Konsekvenser for kulturmiljøtemaet vil utredes basert på metodikk i Miljødirektoratets veileder M-1941. Veileder M-1941 brukes i konsekvensutredningen av kulturmiljø. Utarbeide kulturminne-/rive-dokumentasjon for Haukelandsvegen 28B og 30. Vurdere tiltak i planområdet opp mot historiske veifar og hensyn kulturmiljø. JF. hensynssone H570 Arkitektoniske tilpassinger drøftes gammelt vs nytt.
	Møte med Vestland Fylkeskommune (seksjon for kulturarv) før høring. Legge til grunn kommunens veileder om kulturminne-dokumentasjon.	Avklare gjennom møte/dialog med Vestland fylkeskommune, innhente uttalelse underveis i volumskissearbeidet. Nordplan AS.	Vurdering fjern- og nærvirkning av den nye bebyggelsen, med minst 3 alternativer. Også aktuelt i temaet om landskap, se under. Se teksten over tabellen i pkt 6.2.

	Innhente annen dokumentasjon dersom mulig.		
	Haukelandsvegen 32, egen befaring.	Nybygg/tiltak må tilpasses Haukelandsvegen 32..	Vurdere tiltak opp mot Haukelandsvegen 32.
Landskap	Temakart fra Bergenskart, bildemateriale, digital terrengmodell, analyse/volumstudier/skisseprosjekt nybygg. Egen befaring.	For KU: Planering og utflating, tilkopling mellom bygg og tursti/økologisk korridor. Avklaring hvor langt ned i terrenget bygget kan plasseres, overganger/forholdet til terrenget. 3D-modell, volumskisser, eventuelle vurderinger/forslag fra landskapsarkitekt.	Konsekvenser for landskapet som følge av nybygg, samt mulighet for landskapstilpasning. Miljødirektoratets veileder M-1941 brukes også for landskapstemaet. Se pkt over; landskapet sett i sammenheng med fjern- og nærvirkning av tiltak, med minst 3 alternativer.
Mobilitet: Utarbeiding av mobilitetsplan Trafikksituasjonen – vegsystem/ Reisevaner og bevegelsesmønster alle trafikanter-grupper (kjørende, gående, syklende, kollektiv)	Trafikkanalyse. Materiale fra SVV og innkomne innspill til oppstartsvarsel, info fra kommunen og fylkeskommunen. Må innhente mer kunnskap om reisevaner og bevegelsesmønster, samt plassering. Bl.a. rapporter for nasjonale reisevaneundersøkelser og lokale rapporter.	Kapasitetsberegninger. Innhentet ekstern kompetanse i trafikkanalysen (Rambøll), de gjennomførte trafikktegninger. Vurderinger i samarbeid med Nordplan AS som har samferdselskompetanse (vegingeniør). Nordplan lager mobilitetsplan, dialog med kommunen/fylkeskommunen/ Helse Bergen og ekstern konsulent på trafikk, reisevaner, bevegelsesmønster osv. Eventuell medvirkning naboer/barnehagen/ansatte/pasienter? Vurdering av innkomne innspill etter oppstartsvarsel og merknader etter høring av planprogram for å imøtekomme innspill/merknader der det er mulig/hensiktsmessig.	Trafikkanalyse og mobilitetsplan. Sistnevnte med reisevaner, bevegelsesmønster m.m. og oversiktskart. Se tekst over tabellen i pkt. 6.2. Vurdering av parkeringsløsning, kollektivtransporttilbud og gode løsninger for mjuke trafikanter. Reisevaneundersøkelse for ansatte og besøkende til sjukehuset som del av mobilitetsplanen/trafikk-analysen. Utrede muligheten for å redusere bilandelen i framtidig reisemønster. Dersom det allerede foreligger RVU-data for sjukehuset kan man vurdere om dette dekker behovet til konsekvensutredningen. Kartlegging av eksisterende gang- og sykkelnett inn/ut og gjennom sjukehus-

			området. Utforming, stigning, universell utforming, manglende koblinger, opplevd trygghet og potensiale for forbedringer. Utarbeide oversiktskart og temakart, og gi anbefalninger til prioriteringer. Medvirkning med ansatte, pasienter og naboer i tilknytning til dette arbeidet. KU for mobilitet baseres bl.a. på vurdering av ulike alternativ for: parkeringsløsning og adkomst for kjørende, hovedrute for gående mellom bl.a. bybanen og sjukehusets «hjerne» pluss nybygget, og hovedruter for gående og syklende gjennom sjukehusområdet. Alternativene som vurderes avklares i samråd med Plan- og bygningsetaten.
--	--	--	---